

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes számára 10 kr

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökre.

Felolvas szerkesztő és lapfőigazgató:

ISSEKUTZ JÁNOS.

Kiadó: **Papp György**, Gyulafehérvár

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Püsp. Lyc. nyomda
Gyulafehérvár.

Hirdetések díjszabály szerint.

A vidéki városok ipara.

A törvényhatósági jogú városok múlt évi győri kongresszusának egyik legfontosabb tárgya volt az, a mely az ipari, kereskedelmi és forgalmi érdekeknek a vidéki centrumok figyelembevételét hangsúlyozta. A kongresszus jegyzőkönyvét ez év elején felterjesztették Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszterhez, aki most hosszabb leiratban részletesen reflektál az egyes határozatokra s válasza során újból kifejtí és megindokolja annak az ipari és forgalmi politikának a fontosságát és helyességét, a melyet állásának elfoglalása óta törhetetlen buzgalommal és lelkesedéssel követ.

A nagyérdemű válasz a következő:

Magyarország törvényhatósági joggal felruházott városainak Győrött, 1900. évi május hó 28-ik és 29-ik napján tartott országos kongresszusa tárgyalásai során a hazai ipar viszonyaival is foglalkozván, ennek eredményeként a kongresszus több rendbeli javaslattal járult elő, folyó évi január hóban mutatva be nálam a kongresszus jegyzőkönyvét.

Ezen határozatokra a kongresszuson résztvevő városokkal való közlés végett az alábbiakban kívánok reflektálni.

Az ipari ügyeket illetőleg négy pontban foglalta össze a kongresszus óhajait, nevezetesen kívánja:

1. A kisipar védelmét és azon óhajok teljesítését, melyeket saját kongresszusaik az iparosok megállapítottak.

2. Pártatlan és szakavatott megitélését az egyes alakuló ipari nagyvállalatok elhelyezésének jóakaró figyelmét fordítva a vidéki gőcpontok kifejlesztésére.

3. A szakoktatási intézetek szaporítását, vidéken való elhelyezését és fentartásuknak az állami feladatok közé sorolását.

4. Az állami beszerzésekben a vidéki ipar részesítését, az erre szolgáló eljárás decentralizálásával.

A mi az első pontot illeti, feleslegesnek tartom hosszasan ismertetésbe bocsátkozni iparpolitikám kisipari részének; több ízben volt alkalmam azt részletesen is-

mertetni, módjában volt és van az ország közvéleményének azt minden részletében bírálat tárgyává tenni és ha ennek rendjén helyes javaslatok terjesztetnek előm, nem fogok elzárkózni azok komoly mérlegelése és figyelembevétele előtt, a mint eddig sem zártam el az elől egyetlen esetben sem.

Ebből a szempontból kell felfogni az iparosok kongresszusainak határozataival szemben elfoglalt álláspontomat, mely odairányul, hogy lehetőleg teljesíteni igyekszem az érdekeltség minden méltányos óhaját, de hogy azokat feltétlenül teljesítsem, mint azt a városok kongresszusa minden kritika nélkül kívánja, arra nem vállalkozhatom.

Ha a városok képviselői csak némi figyelemmel kísérték az állam iparfejlesztési tevékenységét, úgy lehetetlen fel nem ismerniük, miszerint az utóbbi évek iparpolitikájában a nagy ipar kifejlesztése mellett a kisipar védelme és fejlődésének előmozdítása dominál, oly összegek fordítatnak évről-évre a kisipar céljaira és oly részben törvényhozási, részben adminisztratív jellegű intézkedések tétettek érdekében, melyek — ha tárgyilagosan bírálatnak — kétségkívül elenyésztenek a panaszok legnagyobb részét.

A mi már most a nagy, illetve gyáripart illeti, az utóbbi évek eredményeivel szemben a kongresszus idevonatkozó határozata talán tényleg megaladottnak tekinthető, mert hisz az utolsó két évben létesített gyáraknak több mint 80 százaléka kizárólag vidéken, nagyobb városokban létesült.

Ha azonban arra irányul az idézett határozat, hogy az illető vállalatok helye kormányilag állapíttassék meg és ebben az irányban gyakoroltassék nagyobb befolyás, úgy utalnom kell arra, hogy ez irányban az eddigénél tovább menni nem volna célszerű, mert e vállalatok helyének megválasztása első sorban magára az érdekelt vállalkozóra bízandó, kinek ipara természete szerint kell helyét megválasztania. Ez irányban magam részéről tájékoztatásul szolgáló ugyan az illetőknek, ha ezt kívánják, hogy az illető iparág számára az ország mely vidékei kedvezők, de ennél tovább az azzal járó nagy felelősségnél fogva tovább nem mehetek.

Azt a célt azonban, hogy az ipari fejlődést úgy a nagy, mint a kisiparban a vidéki gőcpontok felé tereljem, eddigi működésemben kellően sikerült kifejezésre juttatnom. Ha ennek az iránynak keretében egyik-másik város kedvezőbb helyzetbe jutotta többenél, az részben kedvezőbb fekvésének, részben a helyi érdekeltség nagyobb tevékenységének tulajdonítható, magam részéről minden város érdekeit szívesen mozdítom ez irányban is elő.

A határozatok harmadik pontja az ipari szak oktatással foglalkozik, itt is kidomborítva az intézeteknek vidéken való elhelyezését.

Szemben azzal a ténnyel, hogy 24 állami iparoktatási intézet közül 19 vidéki városokban van és a folyó évben létesítendő 25 intézet is oda jut, hogy a továbbra tervezett intézetek közül mindössze kettő fogva — az illető iparágnak természeténél fogva — a székesfővárosban létesülni, a többi kivétel nélkül nagyobb vidéki városokba tervezetnek, felesleges ezt az irányzatot részletebben indokolni.

A mi pedig azt az óhajot illeti, hogy az intézetek szaporíttassanak és fentartásuk az állami feladatok közé soroztassék, két körülményt kell a kongresszuson résztvevő városok figyelmébe ajánlanom. Az egyik, hogy ipari szakoktatási intézetek felállítása és a keretek támogatása igen nagy körültekintést és óvatosságot igényel, szorosan lépést kell ennek tartania magának az iparnak fejlődésével, nehogy az illető intézetek, illetőleg az azokból kikerülő iparos ifjúság nélkülözze a szilárd talajt, melynek hiánya reá nézve válságos lehet. A keretek kifejlesztése csak fokozatosan történhetik és csak akkor, ha magának az iparnak felvevő képessége növekedik. Iskolákat felállítani, ha az állam pénzügyi ereje megengedi elvégre nem nehéz, jó tanítói elemet kell képezni, tanulóanyag mindig van, az iskolák gyorsan kezdek meg működésüket. De a mily áldások ezek a fejlődés előmozdításában, ha t. i. gyakorlati irányt követnek és helyes irányban nevelik az iparos ifjúságot mint ezt hazai szakiskoláink az egész vonalon tényleg teszik, olyannyira károsak is lehetnek ezek, ha túlter-

T Á R C S A

Sebesen foly . . .

Sebesen foly a Maros, ha megárad,
Fáj a szívem, vérzik is hej utánad;
Fáj a szívem, könnyel tele a szemem,
Hogy oly távol vagyok tőled kedvesem!

De jön idő, nem sokára meglátlak
S eloszlik a szívemről a bánat;
Ha két karom átölelhet édesen,
Boldog leszek én igazán édesem.

Jöjj hát idő, ne késs soká, telj is el,
A messzeség búbánata megvisel;
Ha felettem oly sokáig tart a bú;
A szívemet megörli a bánatszű!

H. Szántó István.

A mi városunk.

A kedves olvasó a cím olvasása után azon következtetésre hajlandó jutni, hogy ezalatt a mi, a romaiak idejében is fontos posztót képviselt városunknak bizonyára történeti leírását találja s minthogy ez oldalról már híres régészek és történészek tollából már sokat hallott és tud: figyelemre se méltatva törekszik a loposkát a papirkosár üelő koblére csusztatni. De álljunk meg, kérem, mert itt új reklámról van szó, a mi nem kis jelentőségű még a bennlakókra nézve se, a kik belülről nem látják — kivételek sokan vannak — bocsánat! — hogy tulajdonképpen mily jelentőségteljes, szereplő városban gyakorolják a polgári jogokat; igenis reklámról, a mely nem üres, mint a csőd-emésztette bolt, hanem a valódi állapotnak föltárása. Mert hiszen úgy vagyunk e városkával is, hogy a mikor benne va-

gyunk, nem látjuk, figyelemre se méltatjuk s képesek vagyunk mindenféle unott jelzőkkel illetni, de ha falain a változatos sors szekere kiczipelt, bizony csak akkor vesszük észre, csak akkor jelenti szívünk dobbanása, hogy emlékeztetne méltó városunkat hagyjunk el, hogy az a sok képzelt sérelem, hurczoltatás, kellemetlenség, pletyka, az emberek szeszélye s még lenéző gunyja is édes arczezal int bucsupillantást s egyszerre minden savanyu édessé érlelődik: de csak azért, hogy annál fájóbb legyen az elválás, hogy notabénije legyen a pillanat a jövőre nézt, a mikor más helyen a legkedvesebb élvezet mellé is izelítőtől jön az ott eltöltött keserves sok valami, a mi sokszor nyomta a kedélyt, de a mulandóság ölében az is édessé, kedvessé változott, csak azért, mert elmúlt. Ezt sugja, ezen kedélyállapotot, nem csupán az egyéni tapasztalat, de sokaknak hangulatja az emberi közlekenység hálózatán.

S mért is oly kedves, oly nép és rokonszenves az a városka? (városkának nem a kicsinyítés szempontjából mondom, mert ez megérdemelt kényeztetés akar lenni). Bizony sok szóhátséggel lehet erre megközelítőleg telni! Szab. kir. város, a miből a polgárságnak csak annyi haszna van, mint a titulált gefrájternek az egy csillag fináncziális aktívájában; de erre a tituláris sárgéra nem tekintve, ott látjuk összeségben a nevelő intézeteket, a jótékonyosság épületeit, a szent hit katonái mellett (ekklésia militans) a biza jogrendjét ha kell fegyverrel is védő katonaságát.

A justitia testületének egy nagy családját, melyek a város hivatalos jellegét emelik ki, aztán a társadalmi körben az osztályok (sajnos) legelosztottabb rendjeit, a hivatás, foglalkozás vallás és nemzetiség jelzőivel sokszor igenis összeférhetlenül előtűnő kasztokat; még tovább a város kulturális működésében a parkok, sétányok, rendezések, vilanyvilágítás (s a jövőben vízve-

zeték és motoros kocsik) stb. stb. mint olyan faktorkat, melyekből sokszor azon következtetésre jutottam, hogy e városka a különbféleségek dacára is összeségében a nagy városi jelleget hordja magán. Nagy város, élénk társadalmi, kereskedelmi város s mintegy helyrajzi fekvésénél fogva is gőcpontja a kereskedelemnek, a társadalmi forgalomnak. És ebbe a fejlődő viszonyba csakis a közelebbi években jutott, mert a 80-as években még a mostani piaci részén is megállott posványokban a bivalok tartották fürdői szezonjukat. A haladásban az érdem okvetlenül a város vezetősége, de ennek feladatát megkönnyítette a szépért, hasznosért lelkesülő polgárság, a meglehetősen számban képviselt vagyonos osztály s egyezőval a lakosságnak a fejlődésre különös fogékonyága. Így jutott Gyulafehérvár azon fokra, a melyen az első rangú városok közé számíttatik s így marad méltónak ősi nevéhez. Ezért érdemli meg, hogy a közigazgatás közelgő államosítására készített több rendbeli tervek újra missiót törekednek juttatni néki az egyes hivatalok elhelyezését illetőleg; ezért van ma is azon előnyben, hogy a vármegye székhelyén kívül benne székel a kir. törvényszék, melyért eddig elé is sok vita merült föl. Ha ezen körülményekhez a vasuti halózat is nagyobb terjedelmet öltend, ha annak első polgára a vezető szerepet ily irányban tovább is fenntartja, a mennyire csak előre sejtetheti; akkor Gyulafehérvár egyike lesz az ősi hagyományokhoz képest azon szorosabb értelemben vett erdélyi városoknak, mely kormányzatában életereje lesz a pezsgő társadalmi rendnek, az ipar, a kereskedelem haladásának, a kulturális intézmények fejlesztésének. Ezeknél fogva domborodik ki a város rokonszenves vonásaiban oly plasztikusan, oly hívogatóan és a szemlélő elé egyszerre feltűnően.

Előnyt bír a város helyrajzi fekvésénél fogva is,

melinek és nincsenek tekintettel a tényleges ipari viszonyokra.

A mint eddig tekintettel voltunk erre és ennek köszönhetően sok tekintetben, hogy iparoktatásunk szilárd alapokon nyugszik, úgy tekintettel kell arra lennünk a jövőben is.

Ez a fokozatos fejlődés azonban e mellett megelégedéssel is töltheti el az országot, mert iparoktatási intézeteink száma 1892. óta 16 nagy intézettel növekedett, melynél nagyobbarányú fejlődés ez idő szerinti nem is volna kívánatos.

És ha a kongresszus még azt kívánja, hogy iparoktatási intézeteink fentartása az állami feladatok közé soroztassék, talán elég arra utalnom, hogy az itt figyelembe nem vehető vidéki kisebb nőipariskolák leszámításával, melyek azonban szintén tekintélyes állami segítyt élveznek, négy nem állami iparoktatási intézettel szemben, a melyek fentartási költségeinek a felénél nagyobb részét szintén az állam fedezi, 25 teljesen állami intézet áll fenn az országban, melyekre 1891-ben az állam 1,891.749 kor. áldoz, a mivel szemben az összes nem állami hozzájárulások, ideértve a kereskedelmi és iparkamarák tekintélyes hozzájárulását és különböző egyesületek ösztöndíjait is, 79.407 koronát tesznek, a mi bizonyára nem mondható az érdekeltiség még csak figyelemreméltó megterhelésének sem, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy ez az összeg, az egyesületeket nem számítva, huszonkét községre és tizenegy kereskedelmi és iparkamarára esik.

Arra nézve pedig, hogy az állam által az iparoktatás érdekében hozott áldozatok mily mértékben növekednek, felemlitendőnek tartom, hogy míg 1892-ben — innen kezdődik ugyanis iparoktatásunk nagyobb arányú fejlődése — az állam a vallás és közoktatásügyi, valamint a kereskedelemügyi tárcza részéről 535.311 korona két fillért fordított erre a célra, 1900-ban ez már 2,171.871 koronára emelkedett; bizonyára elég tekintélyes emelkedés hazai viszonyaink között.

Kétségtelen, hogy hárul az érdekeltiségre és különösen a városokra bizonyos, a fentiekben kimutatottnál nagyobb teher, az iskolaépületek emelése által, de ezen teher alól lehetetlen a városokat felmentenem, mert nagyobb áldozatokat az állam már nem hozhat.

Attérek most a közszállításokra vonatkozó óhajra. Különbség a vidéki és székesfővárosi ipar között egyáltalában nincs és a közszállítások szempontjából legkevésbé az utóbbi javára.

Az állami szükségletek ugyanis az 1887. évi XX. törvényzikk értelmében hatszáz koronát meghaladó összegeknél kevés kivétellel nyilvános versenytárgyalás útján szereztetnek be, a melyek eredményeinek elbírálásánál nem az a mérvadó, hogy vidéki vagy székesfővárosi iparos-e az illető, hanem egyes egyedül az egyéni megbízhatóság, mint legfontosabb tényező, az ajánlott czikk minősége és ára és ha van bizonyos kedvezés az ügyben, úgy az csak a vidéki iparnak esik javára, a mennyiben a fennálló rendeletek előírják,

mert mindazon természeti szépségekkel környezetében meg van áldva, a melyek sokat kölcsönöznek a regényesből.

Mintha most is füleimbe csengene a gyerek években hallott lágylángú nótá: Maros vize folyik csendesen, s ezt azóta, hogy e várost megismertem, anélkül el sem tudom képzelni, mintha csak ott és odáig, nem tovább folya az a szőke Maros, melynek csendességéhez egy epedő dalocska mond párhuzamat. Aztán a környező mezőkről mintha a dúló csatákban elbúllott hősök szelleme az esti fuvalomban olykor-olykor megszólalna a vidék falvainak tornyából, a melán bugó harangok megható akkordja vegyületben az esti avagy reggeli madárhangok külömbféléseivel, mintha regét mondana a multról, mintha magába egyesítené a szívben kelt minden sobajt, vágyat és édes fájdalmat a multakból! Vára büszkén hirdeti messze haladást s mintegy jelzőrúbla áll a mult és jelen között, mely a kulturális, a humanitárius haladást jelenti, mert a titkos alagutak, a földalatti üregek és omladékok fölé, hol a zord régi időkben sok ezer élet esett a sorvasztó kényszerek áldozatául — az Isten dicsőségét, az emberi művelődés haladását hirdető „musák” hajléka modern épületben állittatott föl. S minő szép és megkapó az a soba eddigelé össze nem egyeztetett hivatás gyakorlásában az összeférhetőség, mely nyilvánul egyfelől az Isten egyháza fölkelet apostolainak; más felől a haza jogrendjének, területére sérthetlenségének örökül hivatott vitéz katonaság honfiai érzetben egygyéforrt működésében!

Ez azon fölény, melylyel e város szemléltető figyelmet lekötött s kivívta magának azon helyet, melyen a modern városok sorába irányt vett magának. Szép és jó város tehát nekünk Gyulafehérvár.

— x — um.

hogy a vidéki hatóságok szükségleteinél első sorban az illető vidék ipara veendő figyelembe, oly szükségletek fedezésénél, a melyek biztosítása csak központilag történhetik, a vidékre eddig mindig kellő gond fordított és ez idő szerint is fordítatik, a minthogy tényleg az összes állami szállításokban a vidék ipara igen tekintélyes százalékban részesedik.

Volt a vidéki iparnak, nevezetesen a nyomdaiparnak egy jogos panasza, t. i. a nyomtatványok nagy részének központi beszerzése, de ezt a panaszt is törekedtem orvosolni, megszavazva pl. a m. kir. posta takarékpénztár nyomtatványszükségletét a székesfővárosi és vidéki nyomdaipar között.

Bármily készséggel ismertem is el ennek a panasznak jogosultságát, mutatja, hogy igyekeztem saját hatáskörömben orvosolni, mindazonáltal figyelemztetnem kell itt arra is, hogy ezt az egész vonalon keresztül vinni lehetetlen, egyrészt a központi adminisztráció, másrészt a székesfőváros aránytalanul nagyobb ipari érdekei sem mellőzhetők.

A városok szaporításának mellőzéseire vonatkozó kérésre térek át, mely szerint a kongresszus kívánatosnak tartja a vidéki vállalatok kedvező geográfiai fekvésének előnyeit a fővárosi vállalatok és gyűjtőtelepek részére biztosított kedvezésekkel megszüntetni.

Ez a kérelem téves feltevésből indul ki és ennél fogva tárgyaltan, mert a vasúti tarifapolitikának említett irányzata nem létezik. A m. kir. államvasutak vonalain ugyanis úgy a rendes dijszabások, mint a díjkezdmények keretében az összes hazai vállalatokkal szemben általában az egyenlő dijszabási elbánás olve érvényesül s a mennyiben akár Budapesttel, akár más állomásokkal való forgalomban némely viszonylatokban egyes czikkekre nézve kivételes jellegű s illetve nem általános érvényű díjkezdmények állanak fenn, ezek az illető viszonylatokban fennforgó különleges verseny, vagy egyéb viszonyok által teljesen indokolva vannak és semmiképpen sem irányulnak más állomások, illetve egyéb hazai vállalatok kedvező földrajzi fekvéséből folyó előnyök megszüntetésére.

Ezekből tehát kitűnik, hogy a vidéki városok érdekeire minden irányban a lehető legnagyobb figyelmet fordítottam eddig és fordítom most is.

Kitűnik, hogy a vidéki városok nemcsak nem hanyagoltatnak el, hanem azon határig, mely a székesfőváros érdekeit nem károsítja, a lehető legnagyobb méltánylásban részesülnek.

E határon túlmenni azonban éppen oly nagy hiba volna, mint az ellenkező, mert egy pillanatra sem téveszthető szem elől, hogy a mily fontos országos érdek fűződik erős vidéki gépcentekhez, éppen olyan fontos érdeke a magyar államnak, egy minden irányban erős, hatalmas országos központ, melyből az egész országra sugározzék ki tudomány és művészet, ipar és kereskedelem.

A helyes állami politika egyenlő mértékben szolgálja mindkét érdeket, ennek a politikának alapján áll a jelen kormány, ezt törekszem szolgálni a vezetésem alatt álló tárca ügykörében.

Az alkohol.

A művelődés célja nemcsak az, hogy ismereteinket gyarapítsuk, hanem, hogy erkölcsi tekintetben is emelkedjünk. Fejlesszük tehát szellemi képességeinket, hogy felfoghassuk hivatásunkat. Erősítsük akaratunkat, hogy be is tölthessük azt. Nemesítsük érzelmeinket, hogy békében élhessünk embertársainkkal. Mert boldogak és elégedettek csak akkor lehetünk, ha környezetünk, amelyben élünk, boldog és elégedett.

Ide kellene törekednie mindenkinek. Allamnak, társadalomnak s embereknek egyaránt.

Es még sem úgy történik.

Miért? — ennek száz oka van.

Egyik a száz közül az alkohol.

Nagyobb mennyiségben élvezve, idővel megtámadja az ember gyomrát, veséjét, szívét, máját, idegeit. A tobzódás pedig elszibbasztja az agyvelőt s kiüli a szív nemesebb érzelmeit. Vad indulatok, ocsmány szenvedélyek kerekednek fölül. Verekedés, gyújtogatás, rombolás, sőt, nem ritkán, emberölés járnak a féktelen kitérősek nyomában.

A törvény enyhítő körülménynek tudja be a részegséget. És igaz van. Az ivás szenvedélye betegség. Áldozatait nem büntetni, hanem gyógyítani kell.

Ez utóbbi rendszerint elmarad. Mert az állam nem képes elbelyezni és gondozni ezeket a betegeket. Rászabadítja tehát őket ismét a társadalomra. Sőt még ennél is rosszabbat cselekszik. Maga terjeszti a pálinkaivást. A hadsereg fentartása sok pénzt kíván. Az italmérési jövedék millióit az állam nem nélkülözheti.

Igy terjed a kór s a rombolás, megakasztva a társadalom erkölcsi fejlődését.

A nép elcsatnyul s elszegényedik. Az apa csekély keresete a koresmába vándorol. Családjának, kenyer helyett, nyomor jut osztályrésztül. Életerős, munkaképes ifjúság helyett mámorban fogamzott nyavalyatörős és hülye gyerekek torzítják el az otthonot. Vagy olyanok, kik már magukban hordozzák a veszedelmes betegségek s a bűnös hajlamok csiréit. Az elégedettség, öröm és boldogság érzete lassan, de biztosan sorvad el a nép lelkében. Mint sötét felhő, úgy nehezedik rá ennek az átkos méregnek a hatása.

A mult napokban, Bécsben az alkoholelles mozgalom hívei és terjesztői kongresszust tartottak. Minden művelt nemzet képviselte magát s számot adott arról, hogy miféle intézkedéseket tett az ivás szenvedélyének korlátozására s következményeinek enyhítésére.

Csak mi, magyarok voltunk némák. Pirulva hallgattunk idegen szónokok lelkes és tanulságos előadását.

A külföldön már rég felismerték s a köztudatba ment át, hogy az ivás szenvedélye egyike a legveszélyesebb, a jövőre nézve leggyászosabb kihatással bíró bűnöknek. Itt nem a szánalmat érdemlő áldozatokról, hanem az egész társadalomról, a jövő nemzedékről, a népek sorsáról van szó.

Franciaországban és Angliában ebben az irányban a hadseregnél is érdekes kísérleteket tettek. Ezek szerint tévhitnek bizonyult az az általános meggyőződés, hogy a szesz táplál s erőt ad. Ellenkezőleg, csökkent a test ellenállási képességét, úgy a fáradalmakkal, valamint a betegségekkel szemben. A madagaszkari hadjárat, például, kétségkívül kimutatta, hogy azok a francia csapatok szenvedtek legkevésbé a gyilkos éghajlat s a posványos víz miatt, azok voltak legkitartóbbak, melyektől a szesz italokat megvonták. A többi csapatokat megtizedelte a mocsárláz s azok is akik megmaradtak, csakhamar kimerültek.

Ezek az eredmények valószínűleg arra fogják indítani az illető hadügyi kormányokat, hogy az alkoholizást (ideértve a bor és sör élvezetét is) a hadseregben teljesen kiküszöböljék.

Sváczban és Oroszországban szeszmonopolium van. A kormány azonban a jövedelem egy részét a mértékletességi mozgalom támogatására, gyógyintézetek és menházak alapítására fordítja.

Ezek az államok belátták már, hogy amit elveszítene a réven, az bőven megtérül a vámon. Az alkoholizás korlátozása csak előmozdítja a nép jólétét. Az italfogyasztás csökkenése következtében elmaradt adók más czímen duplán megtérülnek.

De hiszen a józan ész is azt tanácsolja, hogy ne sorvasszuk el észletalanul a tojást tojó tyúkot, a tejet adó tehenet. Apolnunk kell a nép testi és erkölcsi javait, mert ezzel csak fokozzuk erejét, munkabírását és munkakedvét, tehát fizetőképességét is.

A legszebb eredményeket azonban — a külföldi referensek szerint — maga a társadalom érte el. A mértékletesek és italtól tartózkodók egyleteinek se szeri, se száma. Nyomtatványokkal és felolvasásokkal csinálva propagandát az eszmének, a népnek ismernie kell a veszedelmet, amelyben forog. A svájci kékereszt-egyesület egész Európára kiterjesztette működését, melynek eredményéről vastag kötetben számolt be a kongresszusnak.

A javithatatlan betegeket menházakban gondozzák. A megmenthetőket gyógyító-intézetekben ápolják. Ha innét kikérülnek, az egyesületek tagjai vállalkoznak arra, hogy a lábbadozó családjuk körébe telvegyék. Oly emberek közé kerül itt, akik nem gunyolják ki tartózkodásáért, hanem szeretettel gondozzák s ápolják. Szesz ital különben sem kerül az asztalra, ünneptagadása tehát nem viseli magán a kényszer bélyegét.

A kigyógyult beteg aztán — hálából — többnyire maga is beáll a mentők sorába. Ezek a legmegbízhatóbbak, mivel végigjárták az iszákosok Kálváriáját.

A koresmák helyét lassankint olvasótermek, tea- és kávémérések foglalják el. Hiszen a nép csak azért jár koresmába, mivel szórakozni vágyik. Ott kap rá az italra.

Irigykedve hallgattam a tanulságos előadásokat. Mit gondoltak volna felőlünk a művelt népek képviselői, ha felsoroltam volna mindazt, amit tenni elmulasztottunk? Ha elmúdtam volna, hogy nálunk is van alkoholizáció, de az más, sokkal rémesebb, sokkal pusztítóbb az övéknél.

Egy álló hétig beszéltek a külföldiek, naponként 8 órán keresztül. Mérgesztől pálinkáról azonban ezalatt ott szó nem esett. Idegenek ezt nem ismerik. A hatóság azt a külföldön meg nem térné. Ez szabadalmazott magyar különlegesség.

A Galiciából bevándorolt uzsorások minden ne-

hézség nélkül kapnak nálunk italmérési engedélyt. Ezek aztán rézgáliccezal, vagy más maró savval keverik az erősen vizezett pálinkát, hogy kerezeabbá tegyék. A paraszt pedig lépre megy. Azt képzei, hogy erős szeszt iszik.

Mennyire el vagyunk maradva! Nálunk már itt kezdődik az alkoholkérdés.

Ma még hiába is prédikálnók a tartózkodást. Nem volna, aki megértse bennünket. Még a vezetésre hivatott elemek sem. Kávéra, teára, limonádéra szoktatni a népet: ki ne kaczagna ezen!

Másként kell a dologhoz fogni. Mindenekelőtt szövetkezeteket kellene teremteni s a korcsmákat a szövetkezetek kezébe kell juttatni, hogy a nép — addig, amíg fokozatosan le nem szokik róla — legalább hamisítatlan italhoz jusson. A vezetők arra is ügyelnének, hogy a korcsmaadottságok útját bevágják s a tagok kelleténél többet ne igyanak.

Mert a szövetkezetnél az anyagi érdek háttérbe szorul a morális érdek előtt.

Egyidejűleg gondoskodni kellene a tagok szellemi és erkölcsi műveléséről; továbbá módot és alkalmat kellene nekik nyújtani, hogy szabad idejüket az ivásnál nemesebb szórakozással tölthessék. Lassankint aztán, szinte észrevétlenül, hozzászoknának a mértékletességhez.

Egész program, melyet minden szövetkezet megvalósíthat, ha hivatását teljesíteni akarja. Csak a jó szándék ne hiányozzék a kezdethez. Kedvet és kitartást már az eredményekből lehet meríteni.

I R O D A L O M.

* **A magyar stylus.** Művészi és nemzeti érdekből egyaránt igyekeznek újatban magyar stylust teremteni, a sikernek kevés jeleivel találkozhatni azonban e téren, mert a stylusnak szabatos fejlődése megkívánja, hogy a kultúrával együtt fejlődjen és hirtelen új stylusnak az alakulása teljességgel lehetetlen. A régi stylusok hozzanak az épülethez, elemei meg voltak a régi, egyszerűbb kis épületek elemein és mint az épület nőtt szélétben és a magasság felé, a szerint változtak elemei is és úgy nőtt a styl és nagy épületek. De mai kialakult építészettünkre egyszerre ráadni a magyar stylus új ruháját, igen merészek látszik, annyival inkább, mert komolyan véve, a szó szoros értelmében, ezzel a magyar stylussal is alig vagyunk tisztában. A népies, a népiel használatban lévő dolgokon, kisebb tárgyakon, ládák, ágyakon, cserepeken, korcsók találhatók motívumok sokkal kisebbek, hogy sem épület díszítői alkalmasság lehetnének. A magyar ház nemzeti jellege kivihetetlen a mi bérházaink óriási arányaiban. Így sem díszítő, sem alkotó elemet nem nyújthat a magyar stylus a már egészen kifejlett épületek, vagy legalább nem parancsszóra. Az épületben, mint a ruhában a kozmopolizmus egészen kiülte a nemzeti és egyéni jellegét s a világszerző egy módra épült házaknál már csak igen kis elenyésző részben lehetne új elemeket alkalmazni. Magyarországon különben is alig volt stylus, mely gyökeret verhetett volna. Régebbi épületeink mind elpusztultak, alig maradt egy két emlék. Nagyobb elterjedéssel egy építészeti styl sem díszeskedhetik nálunk. Szórványos emlékeink minden stylusnak megőrizték egy-egy hajtását; nyíltak itten a csúcsos építészet finom kővirágai, faragták itt a román styl gömbölyded köcsipkék és főuraink kastélyain sok helyt ott voltak a rococo lágyan hintett rózsái. A maga nemében legszebb építészeti emléktünk a román stylt jáki templom, melynek sikerült reproducióját találni a Nagy Képes Világtörténet 113. füzetében.

* **Szent Lászlóról szóló ereklyék.** A Nagy Képes Világtörténet 115—116. füzetével az V. kötet befejezéséig jut, mely kötet a bübériség és lovagság történetét tárgyalja, azt a kort, a melynek dűsgazdag képében a magyar történetek egy pár költői alakja is ott van. A legelső alak ezek közt Szent László, a kit a keresztes hadjáratok eszméi vezettek, ihlettek, a ki egyik ilyen hadnak választott vezére is volt. Ő benne testestül meg a keresztény lovag magyar formája, az államszerző, törvényalkotó, a népe vallását védő nagy király, a ki lovagság, lovagi erények tegeverzetében tűndökölt. Az ő szobra állott régi püspöki székhelyeken az oltárok oldalán, az ő magasatos alakját vésték czímerekbe a magyar vármegyék közül többen, az ő emléket zengte századokon át a magyar lant és a magyar ének templomokban és a főurak palotáiban. A rá vonatkozó emlékeknek szép gyűjteményét találjuk a most megjelent kötetben. Ott van fejéreklyetartó mellszobra, az aranyozott ezüstműből való, filigrán zománccezal, díszes ötvösmunka, mely a XIV. században készült a váradi székesegyház számára. Merev vonásai s a stílizáltan készült haj s a gyönyörűen alkotott korona dicsőségére válnak e kor művészetének. Ott van azután meg első törvénykönyvéből egy lap latinul írva, a mint valamely szent püspök pergamenre pingáltatta; európai felfogás sugárzik minden sorából. Egy XV. századi codexben

van meg ez a lap a codex pedig megvan — a bécsi udvari könyvtárban. Az egész 12 kötetes nagy vállalat szerkesztője dr. Marczali Henrik, egyetemi tanár, az V. kötet szerzője dr. Mika Sándor. Egy-egy kötet ára díszes félbőr-kötésben 16 korona, füzeteként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek Irod. Int. Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján.

Ujdonságok

Gyulafehérvár 1901 május 6.

Báró Beck tábornok Gyulafehérvárt.

A császári és királyi vezérkar, főnökének vezetése alatt, folyó 1901 év június hó 2., 3. és 4-én városunkban időzött, terepszemle gyakorlat ügyében és pedig 4 tábornok, 38 törzstiszt, 6 főtiszt, 11 altiszt és 147 lovassági különítményi legény.

A háromnapos gyakorlat megtartása végett báró Beck Frigyes cs. és kir. tábornok, a vezérkar főnöke folyó 1901 év június hava 2-án a gyorsvonattal érkezett városunkba kíséretével. A vasutnál fogadására megjelentek a város részéről Novák Ferencz polgármester és Roska József rendőrkapitány, a katonaság részéről Lovag Probst Emil hadtestparancsnok, Perl Mór váraparancsnok, a térparancsnok s a szolgálat tételre kirendelt tisztek. A szokásos jelentések megtétele után a város részéről megjelentekkel egy pár perczet beszélgetve, a kísérettel együtt felhajtatott a várba az erdélyi püspöki residentiába, a hol Ő Excellenciája el volt kíséretével szállásolva. A bejáratnál a székesegyházi káptalan, városi hatóság, kir. törvényszék s más hivatalos testületek megjelentek fogadására, a hol a megjelenteket Novák Ferencz kir. tanácsos polgármester mutatta be Ő Excellenciájának, a ki rövid cerce után megköszönve a szíves fogadtatást, termeibe visszavonult.

Aznapi este a tisztakar tiszteletére a városi sétatérén ujonnan épített redoutnak előcsarnokában 210 terítékű bankettet rendezett, a melyen a helyben állomásozó összes katona tisztek részt vettek. Mindhárom napon át a vezérkarhoz tartozó tisztek a helyben állomásozó főtisztokkal Ő Excellenciája társaságában a redout előcsarnokában voltak közös ebéd és vacsorán, a helyi cs. és kir. katona zenekar úgy a déli ebéd, mind a vacsora alkalmával a karmester vezetése alatt válogatott zenedarabokat játszott.

A gyakorlat vezetését Ő Excellenciája személyesen eszközölte, a vezetésébe lovag Pitreich Henrik cs. és kir. altábornok és 7 főtiszt volt beosztva.

A gyakorlatot két ellenfél végezte és pedig „déli fél” és „északi fél” elnevezés alatt.

Az északi fél Kummer Heinrich cs. és kir. tábornok vezetése alatt 17 főtiszt és a megfelelő legénységből állott, a déli fél lovag Ziegler Alfréd cs. és kir. tábornok vezetése alatt 18 főtiszt és a megfelelő legénységből állott.

A gyakorlat folytatására a vezérkar összes beosztott tisztjai és legénységével a városról lőháton indult el folyó év június hó 5-én reggel 7 órákor.

A gyülekezés a város piacán a Hungária szálló előtti téren volt, a honnan a gyakorlat vezetősége Ő Excellenciájával kellő időben elsőnek indult el, a vezetőséget a kellő jelvényekkel ellátva, követte előirt távolságban a déli és északi fél, a megnevezett tábornokok vezetése alatt.

Gyakorolva 5-én Tövisre érkeztek, a hol meghaltak, 6-án Balázsfalvára utaznak s így tovább a kijelölt helyekre.

— **Esküdtek alaprajstroma.** A Gyulafehérvár városi összeíró bizottság az esküdtképesek alaprajstromát 1902. évre elkészítette. Az alaprajstrom a bizottság hivatalos helyiségében Gyulafehérvárt a város házában folyó 1901. évi június hó 1-től kezdve 15. nap

alatt bárki által megtekinthető és az ellen akár alkalmas egyének kihagyása, akár nem alkalmasnak bejegyzése miatt ezen 15. nap alatt, tehát június hava 15-ig bezárólag a hivatalos órákban d. e. 9—12. óráig, — délután pedig 3—5. óráig bárki felszólalhat, valamint ezen felszólalásokra, melyek szintén közszemlére fognak kitétetni, június hava 16-tól június hava 23-ig bezárólag bárki észrevételeket tehet. A felszólalások és észrevételek az összeíró bizottság elnökének írásban nyújtandók be, vagy szóval előterjeszhetők.

— **A vöröskereszt-egylet** f. hó 8-án szombaton tartandó nyári táncmulatságára szóló meghívókat a rendezőség a legfigyelmesebb körültekintéssel küldte szét, azonban mégis megtörténhetett, hogy a meghívásra igényt tartó közönség közül valaki nem kapott meghívót. A rendezőség felhívja a táncmulatság iránt érdeklődő, de meghívót nem kapott résztvevni óhajtoakat, hogy ez iránt Fogarasi János úrnál a várban, vagy a püsp. lyc. könyvnyomdában reklamálni szíveskedjenek.

— **Iparos májális.** A gyulafehérvári iparosok testülete saját telek alap javára 1901. évi június hó 16-án (vasárnap) a Népkerben májálit rendez. Beléptidíj: Személyjegy 1 kor. Családjegy 2 kor. Jegyek előre válthatók: I. Petrás Ferencz ur divatkereskedésében és délután a pénztárnál. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté délután 5 órákor.

— **Felülfizetők névsora.** A tűzoltó májális alkalmával a következő urak voltak szívesek nagylelkű adományaikkal a májálisi pénztárt gyámolítani: Csiky Miklós 1 kor. Mezey Illyés 2 kor. Gross Frigyes 2 kor. Török Bálint 40 fill. Dr. Kóródy Péter 1 kor. Deutsch Lázár 1 kor. Dr. Náthán Bernát 2 kor. Deutsch Miksa 2 kor. Zeidler Sámuel 1 kor. Springer Dávid 1 kor. Körner Ignác 1 kor. Jonász Mihály 1 kor. Schulmeister Gábor 1 kor. ifj. Czirlea József 3 kor. Mendel Manó 1 kor. Stortor Leó 1 kor. Stefáni N. 2 kor. Issekutz János 1 kor. Körner József 1 kor. Id. Hillinger 2 kor. Jónás Moricz 2 kor. Novák Ferencz 2 kor. Patrovits Ferencz 2 kor. Polonyi Gyula 1 kor. Deutsch Adolf 2 kor. Klein József 2 kor. Löw Emil 1 kor. Vajda Lajos 2 kor. Mendel Lipót 2 kor. Brositzky Mihály 2 kor. Szilágyi Károly 2 kor. Löw Károly 4 kor. Dr. Téri Ödön 3 kor. Schuller Lajos 2 kor. Deutsch Géza 1 kor. Haas Vilmos 2 kor. Barta Ignác 30 fill. Békési Miksa 1 kor. Baumann Arnold 2 kor. Szekál Ignác 2 kor. Sems Eduárd 1 kor. N. N. 1 kor. Schwarz Hermán 2 kor.

— **Iskolai ünnepély.** A gyulafehérvári róm. kath. elemi iskola folyó évi június hó 8-án d. e. 10 órákor mint a koronázási évforduló napján, iskolai ünnepélyt rendez az iskola helyiségében.

— **Jótekonyczélú államsorsjáték.** Mint az előző években, ez idén is nagy jótekonyczélú államsorsjáték tartatik. Ezen sorsjáték tisztá nyereségeiben következő jótekonyczélú intézmények részesednek: 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái segélyezésére szánt alap, 2. a budapesti VIII. ker. általános jótekonysági egyesület (Budapest, Baross-utca 67.), 3. a Nyitra és vidéki segélysegélyező keresztény nőegylet, 4. a pozsonyi „Stephánia” árvaház, 5. az általános (budapesti) egyetemi segély-egylet, 6. a katólikus munkásnőket védő egyesület, 7. a budapesti tanítók segély-egylete, 8. a Szent-Vitusról nevezett horvát vakok intézete, 9. a budapesti önkéntes mentőegyesület, 10. a budapesti „Fröbel” nőegyesület a jóvedelem egy-egy tízed részében. A játékterv nagyon kedvező esélyekkel kecsegtet, a főnyeremény 150.000 korona, az összes nyereségek 365.000 koronára rugnak. Sorsjegyek á. 2 frtért kaphatók minden só- és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatal és dobánytőzsdében. A h u z á s m á r f. é. j u n i u s h ó 2 8 - a n t ö r t é n i k.

— **Hasznos állatok védelme.** A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, mely védelmébe veszi a mezőgazdaságra hasznos állatokat. A rendelet szerint védelemben részesítendő a következő állatok: Denevér, népies nevén szárnyas egér, pup denevérpup egér, stb. minden fajai, minden időben. Vakondok, kivéve a virágos veteményes kerteket és csemeteültet, vényeket, hol pusztíthatók. Cickányok faja, kivéve a vízi cickányt, mely a halászatra káros. Stín, népies nevén stündisznó, töviskes disznó, tövis disznó, fővisken kutya, szördisznó stb. Ezután a rendelet 643 olyan madarat nevez meg, a melyek védelemben részesítendő. A veréb, melynek kártékonyasága vitás, nincs köztük. A madarak védelme után következő a fészkek oltalma. A ki a fől sorolt állatokat pusztítja, a madarak fészket földulja, tojást, madárfiókot hatósági engedelem nélkül szed, kibágást követ el és száz koronáig büntetendő. A hatósági engedelem pedig csak tudományos czélra adható s engedelem nélkül még szállítani se szabad a fől sorolt állatokat. Az engedelmet honi tudományos intézet vagy szaktudós írásos kérelmére adja ki a hatóság korlátolt mértékben, legfeljebb tíz állat elfogására, tíz fészkek és tojás szedésére. A rendelet végül az engedelem mintáját is közli, a szállítás engedelmével egyetemben.

— **Postaügy.** Az osztrák és német postaigazgatás már ismételen felszólalt a Magyarországból Ausztriába és külföldre elégtelenül bérmentesítve feladott levelező lapok nagy száma miatt. Ezen hibás bérmentesítés azon körülménynek tulajdonítható, hogy a közönség a múlt év január hó 1-ével életbe lépett tarifális változásokat még most sem veszi figyelembe s Ausztriába szóló levelező lapjait még most is 5 fillér helyett 4 fillérrel, a külföldre szóló leveleket s levelező lapokat pedig 20, s illetve 5 fillérrel bérmentesíti, 25 és 10 fillér helyett. A közönség tájékoztatására ez alkalmából ismételen közöljük, hogy a külföldre szóló egyszerű levél díja 25 fillér, a levelezőlap díja 10

fillér; Ausztriába, Bosznia, Hercegovina, Németország, Szerbia és Montenegróval való forgalomban pedig a levél díja 10 fillér, a levelezőlap díja 5 fillér. A hiányos bérmentesítéssel a feladók a címzeteknek bizonyára akaratlanul hátrányokat és kellemetlenségeket okoznak, mert a hiányzó bérmentesítési díjat pótdíjjal együtt a címzeteknek kell megfizetniük.

Apróságok.

Az apa foglalkozása.

Tanár: Mi a foglalkozása az apának?

Fiu: Azt, kérem, nem mondhatom meg.

Tanár: Meg kell mondanod.

Fiu: Hát szakálás hölgy a Barnumnál.

*

Gyermekmondás.

— Ugy-e mama, én Pesten születtem?

— Ott.

— Te pedig Kecskeméten?

— Ott, fiacskám.

— És a papa meg Bécsben?

— Ott.

— Nagyszerű! Hogy összetalálkoztunk mi hárman.

*

Elismerés.

Biri: Köszönöm, édes mama, a süteményt. . .

Te vagy a legjobb mama!

Anyá: Igazán!

Biri: Bizony! Nagyon örülök, hogy a családkba házasodtál.

Azt mondják, — de nem hisszük.

Azt mondják, hogy ezután nem lesz megengedve, hogy heti vásárok alkalmával a gabonás szekerek elé fogott marhák és lovak a főtéren beverjenek és ott szemeljenek, — hanem istállóba tereltetnek.

— Nem hisszük.

*

Azt mondják, hogy nálunk a házárdjáték ismeretlen.

— Nem hisszük.

*

Azt mondják, hogy városunkban csupa szerelmi házasságok kötődnek.

— Nem hisszük.

*

Azt mondják, hogy nálunk az egy-két gyermekes családi állapot nincs divatban.

— Nem hisszük.

*

Azt mondják, hogy a brassói plébánosválasztással mindenki meg van elégedve.

— Nem hisszük.

*

Azt mondják, hogy a Gyulafehérvári Hirlap minden olvasója egyszersmind előfizetője is.

— Nem hisszük.

*

Azt mondják, hogy a gyulafehérvári ipartestület bálából olajba festeti egy volt tisztviselőjének arcképét.

— Nem hisszük.

*

Azt mondják, hogy a lapunk múlt heti számában hozott közleményeknek mindenki örvendett.

— Nem hisszük.

*

Azt mondják, hogy a gyulafehérvári „hordárok” van a legszebb egyenruhájuk.

— Nem hisszük.

*

Azt mondják, hogy a villamvilágítást üszől kezdve 50 perccel olcsóbban fogják adni.

— Nem hisszük.

*

Azt mondják, hogy a postahivatal számára nem-sokára a főtéren palotát építenek.

— Nem hisszük.

*

Azt mondják, hogy a gyulafehérvári leányok nem akarnak férjhez menni.

— Nem hisszük.

(Folyt. köv.)

Egy megelégedett vendéglős.

Miután a hírlapokból ismeretessé lett, hogy Neu-Wiltgen (Luxembourg) fűszerkereskedő és vendéglős Noerdangeben gyorsan és meglepő módon kigyógyult a rheumából, mely neki oly hosszú ideig súlyos szenvedéseket okozott és minden munkát lehetetlenné tett, felkerestem őt, hogy némely részleteket megtudjak tőle ezen gyógy mód felől, mely oly sokat beszéltet magáról.

Eppen a reggelizés idejében érkeztem oda és minthogy Neu-Wiltgen ur számos vendégének kiszolgálásával volt elfoglalva, felhasználtam az alkalmat, hogy konyháját megizleljem és vártam míg a munka szorgossága megcsappan, hogy azután kérdést intézzek hozzá, eközben beszédbe ereszkedtem szomszédommal, a ki e ház törzsvendégének tünt fel előttem.

„Ugy látszik, mondám neki, hogy a vendéglős ur ismét teljesen helyre van állítva. Ön nagyon jól látja, mondá ő, hogy épen nem úgy néz ki, mint aki a legutóbbi időben sehogysem bírt menni, annyira szenvedett a rheumában. Köztünk mondván valóságos szerencse, egészsége helyreállt; márt külön, én elképzelhetem, hogy oly üzletben, mint az övé, nem úgy megy minden, ahogy kellene, ha a ház ura nem ellenőrizhet mindent. Meg kell vallanom, hogy a konyhája sem volt már olyan jó. De mit is kezdett

tulajdonképpen Neu-Wiltgen ur, hogy betegségétől oly rövid idő alatt megszabadult? kérdeztem.” Szomszédom elbeszélte ezután, hogy Neu-Wiltgen ur, miután sok más szert eredménytelenül használt, a Pink-labdaesok használatára határozta el magát. Ezen elért jó eredmények nem is leplek meg engem, mert midőn nem rég egy orvossal értekeztem, ez elmondta nekem, hogy a Pink-labdaesok, melyeket ő gyakorlatában hosszú idő óta minden a vér elszegényedéséből származó betegségek ellen előírt csodákat művelnek. Eközben a legtöbb vendég eltávozott és én Neu Wiltgen urral beszélgethettem, aki megerősítette, hogy rheumájának gyors gyógyulását a Pink labdaesok idézték elő. Mintan egészsége fentartására kezdtintottam és jó kinézéséhez szerencsét kívántam, elhagytam Noerdanget azon erős elhatározással, hogy minden rendelkezésemre álló eszközzel előmozdítom ezen szer elterjedését, a mely oly fényes eredményeket nyújtott. A Pink-labdaesok hasonlóképpen nagyon hatásosak vérszegénység, sápkór-, neurastheniánál és általában minden betegségnél, a mely a vér elszegényedéséből vagy az idegek elgyengüléséből származik. Kaphatók minden gyógyszerárban, valamint a magyarországi fővárosban Török József gyógyszerárban Budapesten Király u. 1., dobozonként 1 ft 65 kr-ért vagy 6 doboz 9 ft-ért.

Szám 1768—1901. tkvi.

Arverési hirdetmény kivonat.

Az abrudbányai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Ürmössy Károly ügyvéd által képviselt Gluckseel Reinhardt és társai végrehajtatóknak Dr. Ligeti Lajos által gondnokolt néhai Szabó Lajos hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 300 korona tőkekövetelés és járuléka behajtása iránti végrehajtási ügyében az abrudbányai kir. járásbíróság területén lévő Abrudbánya város 1002 szíjkyben foglalt A + 1 sorsszám 1339 hrsz., az abrudbányai 169 sz. tjkvben. A + 2 sorsszám 1011. 1012. 1013. 1014. 1015 hrszám alatti ingatlanokra az árverést 2678 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901 évi július hó 27-ik napján délelőtt 10 órakor az abrudbányai kir. tkvi hatóság helyiségében, (földszint 3 sz. ajtó) megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis kettőszázhatvanhét korona 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Abrudbányán 1901. évi május hó 5. napján. Az abrudbányai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

A kivonat hitelétl Simó Béla kiadó.

Sz. 1163—1901. tkvi.

Arverési hirdetmény.

Az abrudbányai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság által közhírré tétetik, hogy Dr. Russu Octáv ügyvéd által képviselt Albina tak. pénztár végrehajtatónak Trifa Szimion I. Dumitru végrehajtást szenvedő elleni 78 kor. 92 fillér tőke és jár. behajtása végett az abrudbányai kir. járásbíróság területéhez tartozó Buesum 498 tjkben foglalt következő ingatlanok az 1881. évi t. cz. értelmében egészben,

1 rend 4966 kaszáló, 247 kor. kikiáltási árban (34 K. 70 fill. bánatpénz.)

2 rend, 4976 ház, 4977 kaszáló 853 kor. kikiáltási árban (85 K. 30 fill. bánatpénz és tartozékai Buesum községben a község házánál megtartandó nyilvános árverésen 1901 évi július hó 3-án d. e. 10 órakor a kikiáltási ár 10%-ának bírói kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett a kikiáltási áron alól is elfogadhatni.

A vevő tartozik a vételárat 3 egyenlő részletben az árverés napjától számítandó 15. 30. 45. nap alatt és ugyanazon naptól számítandó 5%-os késedelmi kamatokkal együtt az abrudbányai kir. adó mint bírói letétpénztárnál az 1881. évi 39425 sz. I. miniszteri rendelet értelmében lefizetni.

E hirdetménynek kibocsátott árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen hatóság és Buesum községben az előjárásnál tekinthetők meg.

A kir. járásbíróság tkvi. hatóságától.

Abrudbányán, 1901 március 22.

Veress kir. aljbíró.

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

egy régi kipróbált háziszert, a mely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésű alkalmaztatik köszvénynek, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utazatok miatt bevásárláskor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a „Richter” czéggeljelzésre. 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban ügyszólva minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt.

A női szépség

elérésére főkéletesítésére és fentartására legkitünőbb és legbiztosabb a

FÖLDES-féle

MARGIT-CREM

mely vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan és zsírmentes.

Törvényesen védve.

Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtálat (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket himlőhelyeket és az arczot fehérré, simává és üdvé varázsolja.

Legkitünőbb óvszer a nap és szél befolyása ellen.

Ára: kis tégely 50 kr., nagy tégely 1 ft. Margit hölgypor 60 kr. Margit szappan 35 kr., Margit fogpép (Zahnpasta) 50 kr., Margit arczviz 50 kr.

Utánsatoktól óvakodjunk!

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítőt:

FÖLDES KELEMEN. gyógyszerész, Arad.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszer-kereskedésben.

Főraktár Gyulafehérvárt: Frölich Gyula és Storfer Leó gyógyszerárjaiban.

HÁZELADÁS.

A Szentmihály utcza 50 sz. alatti félemeletes **uri lakház**, mely áll 6 szoba, veranda, konyha, cselédszoba, virágház étkamara, 2 pincze, fa- és szekérszobából, továbbá nemes gyümölcs-fákkal és csemegeszőllővel berendezett szép kert- és udvarból, ellátva villamvilágítás-, kút s. a. t.-vel, előnyös fizetési feltételek mellett, szabad kézből **1700 koronáért örök áron eladó.**

Bővebb felvilágosítás nyerhető levelezés útján, Aradon József-főherczeg-ut 8 sz. alatt lakó, alólírt tulajdonosnál.

Gyulafehérvárt 1001. június hóban.

la Borda Kálmán.

Nagyon czélszerű utazáson. Nélkülözhetetlen rövid használat után

Egészségügyileg vizsgálva.

Bécs, 1887. jul. 3.

Szaro's **Kalodonit.**

nélkülözhetetlen.

FOG-CREME.

Egy jó fogtisztító szer, nem tartalmaz homokos alkatrészeket, a mi a fogak közt kellemetlen és a fogománczot sértik, a mi sok fogporral megeseft. A fogak ápolásánál évek óta a legnagyobb eredményt használta, a mely a fogakat (minden ártalmatlanság nélkül) fehéren, tisztán és egészségesen tartja.

Első os. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120. (saját házában).

Arany-érmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intéző-ségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mészből főláthatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kilönkint 16 krtól fölfelé szállítanak és a mi a festék szintisztaságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

VILAGCIKK! Törvényesen védett hazai gyártmány, mely felül minden más fogtisztító szert,

Legkellemesebb, legkitünőbb és nélkülözhetetlen

fogtisztító-szer

tubusban,

fehérti, konzerválja a fogakat, frissíti, üdíti a száját. 1 tubus 60 fillér (30 kr.) — Mindenütt kapható. Egyedüli készítő és főszétküldési raktár;

SÁVOLY illatszergyára

gőzerőre berendezett hygien, kosmet, laboratorium, magyar elsőrendű fuom pipere-szappangyár

Budapest, VII., Damjanich-utca 28.

Gyári raktár és főközlöt: **TEMESVÁROTT.** Főraktár: Gyulafehérvárott **GOTH GYULA** illatszerész z NANIÓDÓN divatárú kereskedő.

Seabury & Johnson-féle

Benson-Tapasz

Leghathatósabb szer minden tapaszok közt.

Köszvény és hülési következmények ellen.

Megrendelhető minden gyógyszár által.

Ritz Louis & Co., Hamburg,

Holzbrücke 7—II.

Minden háziasszony és anya

üdvezölhető, aki az egészség, takarékoság és józra való tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-malata kávét (mely csakis az ismert eredeti csomagokban valódi) használja.

A KI VAGYONÁT rövid idő alatt MEGKÉTSZEREZNI AKARJA használja fel az ez időszert rendkívül kedvező időpontot. Lelkiismeretes tanácsot ad a „Das Goldland“ az osztrák-magyar „Pénzügyi Szemle“ melléklapja Bécs I. Greben 28. Mutatványszám ingyen és bérmentve.

Hirdetések jutányos áron felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Huzás visszavonhatatlanul 1901. Junius 25-én

CONCORDIA SORSJEGYEK à 1 korona.

Főneremény

30.000
korona értékű.

Ajánlja:

BLUM ISTVÁN, FUCHS NÁNDOR dohány nagytőzsde Gyulafehérvárt.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült
gőzcseplő-készleteit, szalma kazalózóit

„MILLENNIUM”

legújabb szerkezetű

fűkaszáló-, marokrakó- és kéveköttő aratógépeit

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lőerejű **gőzcseplő-készleteit**, Sack rendszerű **aczelöntésű ekefővel ellátott ekéit** és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 kücsüg ára 90 fill.

Arany-fénymáz

képekreték stb bearanyozására. 1 kis palaczk ára 40 fillér

Fehér „Glasur” fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 kis doboz ára 90 fillér, 1 nagy doboz ára 1.50 fillér. Mindenkori kaphatók:

J. B. Misselbacher Sen. cégnél Gyulafehérvr.

XXII. Magyar kir. jótékonycélú államsorsjáték

Főnyeremény 150.000 korona.

Az összes nyeremények összege 365.000 korona

Húzás már e hónap 28-án

Az ezen sorsjáték után remélhető tiszta jövedelem Ő császári és apostoli királyi Felsége f. é. május 1-én Gödöllőn kelt legfelsőbb elhatározása folytán akként fog felosztani, hogy: 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei (árvai segélyezésére szánt alap, 2. a budapesti VIII. ker. általános jótékonyági egyesület (Budapest, Baross-utca 67. szám), 3. a Nyitra és vidéki szegénységélyező keresztény nőgyelet, 4. a pozsonyi „Stefánia”-árvaház, 5. az általános (budapesti) egyetemi segélyegylet, 6. a katolikus munkásokot védő egyesület, 7. a budapesti tanítók segélyegylete, 8. a „Szent-Vitus”-ról nevezett horvát vakok-intézete, 9. a budapesti önkéntes mentőegyesület, 10. a budapesti „Fröbel” nőgyelet egy-egy tized részében részesítenek.

Egy sorsjegy ára 4 koronával van megállapítva

Sorsjegyek kaphatók: a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten, valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, vasúti állomásokon s a legtöbb dobánytűzsdében és váltóüzletben.

Budapesten, 1901. évi május hó 28-án.

A m. kir. lottójövedék igazgatóság.

Ha látlak oh Zacherlin, a szívem is dobban;
De nem fogadlak el, ha kínálnak tokban.
Tokban a mi van, haszontalan dib, dáb;
Attól ugyan nem döglik, se féreg, se a sváb.

Zacherlin üvegben! Ez az igazi szer!
Legyen áldott a ki készít, szászor és ezerszer
S valahol függ a Zacherlin plakát:
Ott kapható Zacherlin egész éven át.

Nyomatott Papp Györgynél Gyulafehérvárt.